

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ МОВНИХ І КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД НУФВСУ

Тетяна Лук'янець, Ольга Алексєєнко, Лариса Овчаренко

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. У сучасних умовах інтернаціоналізації освіти та спорту зростає потреба у формуванні високого рівня мовних, комунікативних і глобальних компетентностей у фахівців галузі фізичної культури і спорту. Це зумовлює необхідність упровадження інноваційних підходів, цифрових технологій та інтерактивних освітніх платформ у підготовку здобувачів різних рівнів вищої освіти.

Мета – продемонструвати комплексний підхід до формування мовних і комунікативних компетентностей у процесі підготовки фахівців з ФКІС на бакалаврському, магістерському та PhD рівнях і представити практичний досвід упровадження інноваційних технологій навчання мов у НУФВСУ. Дослідження базувалося на аналізі впроваджених у НУФВСУ інноваційних *методів*: використання освітньої платформи "Moodle", інтеграції міжнародних ресурсів (Coursera, EdX, TED Talks), застосування віртуальних тренажерів і AI-симуляторів (Cathoven, Learna AI, Talkpal), а також проєктно орієнтованого навчання. Ефективність підходів оцінювалась шляхом діагностування рівня мовної, комунікативної та глобальної компетентностей здобувачів бакалаврського, магістерського та PhD рівнів у форматі до та після тестування.

Результати дослідження. У здобувачів бакалаврату відзначено зростання інтерактивної комунікації, уміння працювати з мультимедійними матеріалами та базовими міжнародними кейсами. Магістранти продемонстрували підвищення показників критичного мислення, аналітичної роботи із професійними текстами, навичок академічного письма. Аспіранти показали суттєвий прогрес у сферах академічної комунікації, підготовки наукових публікацій англійською мовою, участі в міжнародних проєктах і ефективному використанні AI-симуляцій для моделювання професійних ситуацій. Інтеграція цифрових платформ забезпечила адаптивність навчання, а проєктно орієнтована діяльність – розвиток навичок презентації, аргументації та колективної роботи.

Висновки. Інноваційні освітні технології, застосовані в НУФВСУ, продемонстрували високу ефективність у формуванні комунікативних і глобальних компетентностей здобувачів усіх рівнів вищої освіти. Комплексне поєднання мультимедійних засобів навчання та проєктно орієнтованих форм роботи забезпечило суттєве зростання показників як базової мовної підготовки, так і академічної та міжкультурної комунікації; у бакалаврському рівні найпомітнішим результатом стало підвищення практичної іншомовної взаємодії та засвоєння професійної термінології; у магістрантів – розвиток критичного мислення, академічного письма й аналітичних навичок; у здобувачів PhD – посилення академічної мобільності, наукової комунікації англійською та готовності до міжнародної наукової взаємодії. Результати експерименту підтверджують, що цифрове та мультимодальне освітнє середовище створює адаптивні можливості для персоналізованого розвитку здобувачів, сприяє формуванню компетентностей, необхідних для сучасного професійного й наукового простору.

Ключові слова: інноваційні технології, глобальна комунікативна компетентність, проєктно орієнтоване навчання.

Tetiana Lukianets, Olha Aleksieienko, Larysa Ovcharenko

INNOVATIVE APPROACHES TO DEVELOPMENT OF LINGUISTIC AND COMMUNICATIVE COMPETENCES IN TRAINING PHYSICAL CULTURE AND SPORTS SPECIALISTS: PRACTICAL EXPERIENCE OF NUUPES

Abstract. In the context of increasing internationalization of education and sports, the need to develop high levels of linguistic, communicative, and global competencies among specialists in physical culture and sports is becoming more urgent. This requires implementation of innovative approaches, digital technologies, and interactive educational platforms for training students at various levels of higher education.

The aim of this article is to demonstrate a comprehensive approach to development of linguistic and communicative competencies in training of specialists in physical culture and sports at the Bachelor's, Master's, and PhD levels, as well as to present practical experience in implementing innovative language learning technologies at NUUPES. The study was based on an analysis of innovative methods implemented at NUUPES, including use of Moodle educational platform, integration of international resources (Coursera, EdX, TED Talks), application of virtual trainers and AI simulators (Cathoven, Learna AI, Talkpal), as well as project-based learning. Effectiveness of these approaches was assessed by diagnosing level of linguistic, communicative, and global competencies of Bachelor's, Master's, and PhD students through pre- and post-testing.

The results. Bachelor's students demonstrated improved interactive communication, skills in working with multimedia materials, and ability to handle basic international case studies. Master's students showed increased levels of critical thinking, analytical skills in working with professional texts and intercultural communication. PhD students achieved significant progress in academic communication, preparation of scientific publications in English, participation in international projects, and effective use of AI simulations to model professional scenarios. Integration of digital platforms ensured adaptive learning opportunities, while project-based activities supported development of presentation, argumentation, and teamwork skills. Innovative educational technologies implemented at NUUPES proved highly effective in developing communicative, and global competencies among students. At the bachelor's level, the most notable achievement was enhanced practical foreign-language interaction and mastery of professional terminology; at the master's level – development of critical thinking, academic writing, and analytical skills; and among PhD students – strengthened academic mobility, English-language scientific communication, and readiness for international research collaboration. Findings confirm that digital and multimodal educational environment creates adaptive opportunities for self-development and supports formation of competencies essential for modern professional and scientific domains.

Keywords: innovative technologies, global communicative competence, project-based learning.

Лук'янець Т, Алексєєнко О, Овчаренко Л. Інноваційні підходи до розвитку мовних і комунікативних компетентностей у підготовці фахівців з фізичної культури та спорту: практичний досвід НУФВСУ *Sport Science Spectrum*. 2026; 1: 69-77
DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2026-1-9>

Lukianets T, Aleksieienko O, Ovcharenko L. Innovative approaches to development of linguistic and communicative competences in training physical culture and sports specialists: practical experience of NUUPES *Sport Science Spectrum*. 2026; 1: 69-77
DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2026-1-9>

© Тетяна Лук'янець, Ольга Алексєєнко, Лариса Овчаренко, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Вступ. В умовах глобалізаційних процесів особливої ваги набуває формування міжкультурної комунікативної компетентності, яка забезпечує ефективну взаємодію фахівців у міжнародному середовищі. Для закладів вищої освіти спортивного профілю це питання має особливу актуальність, оскільки поєднує професійно орієнтовану мовну підготовку з розвитком навичок міжкультурного спілкування, що є невід'ємним складником сучасного спортивного менеджменту, тренерської діяльності та наукових комунікацій.

Як парасолькове поняття *глобальна компетентність*, або *міжкультурна комунікативна компетентність* [13; 15], охоплює здатність особи ефективно взаємодіяти у світовому співтоваристві, інтерпретувати національний і міжнародний культурний досвід і застосовувати його у професійній діяльності. У контексті спортивної освіти вона виступає важливим чинником формування фахівця, здатного до відкритого діалогу, толерантності й продуктивної співпраці в мультикультурних командах.

Розвиток глобальної комунікативної компетентності майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту безпосередньо корелює з рівнем їхньої освітньої підготовки та сформованістю критичного мислення і комунікативної свідомості [27]. Сучасні студенти активно залучені до міжнародного академічного середовища – через участь у програмах обміну, онлайн-курсах, спортивних змаганнях і проєктах, що стимулюють міжкультурну взаємодію [25]. Такий досвід не лише сприяє засвоєнню професійно орієнтованої лексики, а й формує розуміння цінностей, норм і комунікативних стратегій, притаманних спортивній спільноті різних країн.

З огляду на це впровадження *інноваційних технологій навчання* в мовну підготовку стає важливим інструментом розвитку глобальної комунікативної компетентності [8; 21]. Застосування мультимедійних, цифрових і гейміфікованих засобів створює сприятливе освітнє середовище, у якому здобувачі освіти можуть не лише вдосконалювати мовні навички, а й моделювати реальні професійні ситуації спілкування у спорті [10; 19; 22]. Поєднання таких технологій із традиційними методиками підвищує мотивацію здобувачів, стимулює їхню самостійну діяльність і забезпечує глибше занурення у професійно-комунікативний контекст.

У межах науково-дослідного проєкту кафедри української та іноземних мов НУФВСУ здійснюється аналіз сучасних підходів до мовної освіти у світовому та європейському контекстах [24], їх адаптація до умов спортивного закладу вищої освіти, розроблення методичних інновацій і формування міждисциплінарних зв'язків [1; 7; 20]. Одним із пріоритетів діяльності кафедри є формування мотивації до вивчення мов через професійну спрямованість викладання, розвиток міжкультурної комунікації та залучення ціннісних орієнтирів спортивної культури.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Цей проєкт кафедри української та іноземних мов НУФВСУ був реалізований у межах науково-дослідної роботи на тему «Інноваційні технології навчання мов та професійного перекладу у процесі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту» (№ держ. реєстрації 0121U108009) протягом 2020–2025 рр.

Мета статті – продемонструвати комплексний підхід до формування мовних і комунікативних компетентностей у процесі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту на різних освітніх рівнях (бакалаврському, магістерському, доктора філософії) та представити практичний досвід упровадження інноваційних технологій навчання мов у НУФВСУ.

Матеріали і методи. У дослідженні використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема: аналіз, синтез, порівняння і узагальнення сучасних наукових джерел із питань мовної освіти, інноваційних технологій і міжкультурної комунікації; спостереження за освітнім процесом і анкетування здобувачів різних освітніх рівнів (здобувачів ступеня бакалавра, магістра, доктора філософії) з метою виявлення рівня сформованості мовних і комунікативних компетентностей; педагогічний експеримент з упровадження інтерактивних, мультимедійних та ігрових технологій у процес навчання мов [2; 8]; а також методи якісного аналізу результатів, що дали змогу оцінити ефективність застосованих підходів у професійно орієнтованій підготовці фахівців з фізичної культури та спорту.

Учасники. У дослідженні взяли участь здобувачі вищої освіти НУФВСУ на трьох освітніх рівнях: бакалаври (n = 60), магістри (n = 45) та доктора філософії (PhD, n = 28). Усі учасники навчалися за спеціальностями А7 Фізична культура і спорт та І7 Терапія та реабілітація. Добір учасників здійснювався за принципом добровільної участі та за умови регулярного відвідування занять із професійно орієнтованої іноземної мови.

Організація роботи. Дослідження проводилося у 2024–2025 навчальному році та включало кілька етапів. Початковий діагностичний етап передбачав оцінювання мовних і комунікативних компетентностей здобувачів через анкети, тести та спостереження на заняттях. Експериментальний етап включав упровадження інноваційних технологій навчання: мультимедійних, цифрових та інтерактивних методів, а також професійно спрямованих ігрових вправ і кейс-методів для розвитку компетентностей. Заключний етап передбачав повторне оцінювання, аналіз результатів і порівняння з початковими показниками для визначення ефективності методів. Усі етапи проводилися за єдиною методологією, адаптованою до рівня освіти, що забезпечило системний підхід та інтеграцію міждисциплінарних і міжкультурних елементів у навчання.

Результати. Розглянемо результати педагогічного експерименту за трьома заявленими рівнями вищої освіти з метою диференціації та порівняння ефективності застосованих методів в освітньому процесі.

Перший рівень здобуття вищої освіти. Початкове діагностичне тестування бакалаврів (n = 60), проведене на початку навчального року, показало середній рівень сформованості мовної та комунікативної компетентностей – 56 % (за критеріями володіння лексикою, граматичними структурами, аудіюванням, читанням і умінням застосовувати мовний матеріал у професійно орієнтованих ситуаціях). Структурний розподіл компонентів мовної та комунікативної компетентностей здобувачів бакалаврського рівня на початковому етапі дослідження подано на рисунку 1.

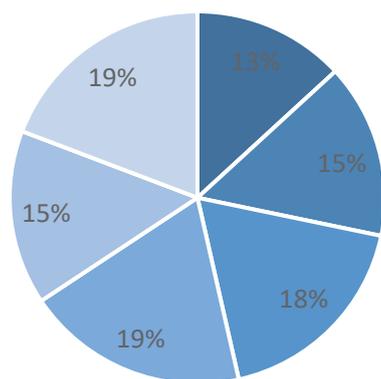

Рисунок 1 – Структура сформованості мовної та комунікативної компетентностей здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти на початковому етапі діагностування (%)

- Міжкультурна варіативність мовленнєвих форм
- Усна професійна комунікація
- Граматичні структури
- Читання фахових текстів
- Професійна термінологія
- Аудіювання

Представлена на рисунку 1 кругова діаграма відображає структурне співвідношення компонентів мовної та комунікативної компетентностей здобувачів бакалаврського рівня на початковому етапі дослідження та візуально підтверджує найнижчі показники у сферах професійної термінології, міжкультурної варіативності мовлення та усної професійної комунікації. Цікаво, що ці компоненти також виявилися найбільш проблемними для більшості учасників педагогічного експерименту:

- використання професійної термінології (49 % учасників);
- міжкультурна варіативність мовленнєвих норм (45 % учасників);
- усна комунікація в ситуаціях професійної взаємодії (52 % учасників).

Після впровадження інноваційних технологій навчання – мультимедійних платформ, інтерактивних завдань, лексичних онлайн-тренажерів, гейміфікованих вправ, а також систематичного використання культурознавчого матеріалу – було проведено повторне тестування. Результати продемонстрували суттєве підвищення показників: середній рівень сформованості компетентностей зріс до 78 %, що становить покращення на 22 % (див. таб. 1.) Оскільки в освітньому процесі здобувачів цього рівня акцент ставився на подоланні вищезазначених прогалин у знаннях і вміннях, найпомітніші зрушення було зафіксовано в таких компонентах:

- засвоєння професійно орієнтованої термінології – зростання із 49 до 74 % (+25 %);

– усне мовлення у професійних ситуаціях – зростання з 52 до 79 % (+27 %).

Отже, цей педагогічний експеримент дозволив покращити загальну міжкультурну комунікативну компетентність із 45 до 71 % (+26 %).

Позитивна динаміка розвитку компетентностей пояснюється комплексом застосованих методичних підходів. По-перше, поєднання мовної та культурної складових частин сприяло глибшому розумінню значення лексичних одиниць і відтінків їх уживання. Наприклад, робота з лексичним значенням та лексичним фоном англomовних термінів (наприклад: *fibrous bag* – перикард, *to take a pulse* – прощупувати пульс, *small intestine* – тонка кишка) дала змогу здобувачам краще орієнтуватися у професійній комунікації та уникати типових міжкультурних непорозумінь [9]. Ознайомлення студентів із фоновією інформацією, національно-культурними відповідниками, прислів'ями та сталими виразами (*Pie in the sky, Scratch my back and I'll scratch yours*) [26] посилює їхню здатність сприймати й інтерпретувати автентичні тексти та ситуації. По-друге, мультимедійні й інтерактивні інструменти, зокрема онлайн-вікторини, інтерактивні карти культури, відеоматеріали зі спортивних подій, рольові ігри та симуляції професійних ситуацій забезпечили природне занурення в мовне середовище під час практичних занять. А практична діяльність поза аудиторією (Усеукраїнська студентська олімпіада з іноземних мов у сфері ФКіС серед здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти, проведена 13–17 жовтня 2025 р., та Загальноуніверситетська

Таблиця 1 – Динаміка сформованості мовних і комунікативних компетентностей здобувачів бакалаврського рівня до та після впровадження інноваційних технологій навчання (%)

Компонент компетентності	До експерименту (%)	Після експерименту (%)	Приріст (%)
Загальний рівень компетентностей	56	78	+22
Професійно орієнтована термінологія	49	74	+25
Усне мовлення у професійних ситуаціях	52	79	+27
Міжкультурна комунікативна компетентність	45	71	+26
Середній показник	50,5	75,5	+25

науково-практична конференція з іноземних мов «Студент і олімпійський спорт» серед здобувачів першого освітнього рівня бакалавра, проведена 7 листопада 2025 р.) сприяла розвитку навичок академічного спілкування та формуванню внутрішньої мотивації.

Тож, застосування інноваційних мультимодальних технологій забезпечує стійке покращення (>20 %) мовних і комунікативних компетентностей здобувачів бакалаврського рівня освіти, підсилює професійне мовлення майбутніх фахівців, формує їхню готовність до міжкультурної комунікації у сфері спорту.

Другий рівень здобуття вищої освіти. Початковий діагностичний етап для здобувачів магістерського рівня (n = 45) засвідчив досить високий, але нерівномірний рівень сформованості мовної, комунікативної та глобальної компетентностей. Узагальнений показник становив 64 %, що відповідало проміжному порозу між рівнями B1+/B2.

Структурний розподіл компонентів мовної та комунікативної компетентностей здобувачів магістерського рівня на початковому етапі дослідження подано на рисунку 2.

Представлена кругова діаграма відображає структурне співвідношення компонентів мовної, комунікативної та глобальної компетентностей здобувачів магістерського рівня на початковому етапі дослідження та візуально підтверджує найнижчі показники у сферах критичного аналізу професійних текстів, міжкультурної комунікації та академічного письма.

Рисунок 2 – Структура сформованості мовної та комунікативної компетентностей здобувачів магістерського рівня вищої освіти на початковому етапі діагностування (%)

Таблиця 2 – Динаміка сформованості мовних і комунікативних компетентностей здобувачів магістерського рівня до та після впровадження інноваційних технологій навчання (%)

Компонент компетентності	До експерименту (%)	Після експерименту (%)	Приріст (%)
Критичне мислення та аналітична інтерпретація інформації	58	82	+24
Академічне письмо та підготовка наукових матеріалів	57	78	+21
Міжкультурна комунікація	55	79	+24
Середній показник	64	83	+19

Цікаво, що ці компоненти також виявилися найбільш проблемними для більшості учасників педагогічного експерименту:

- критичне аналізування професійних ситуацій і текстів (58 % учасників);
- міжкультурна комунікація в умовах мультинаціональних професійних команд (55 % учасників);
- академічне письмо та підготовка наукових матеріалів (57 % учасників).

Беручи до уваги специфіку магістерського рівня вищої освіти – спрямованість на дослідницьку діяльність, професійне моделювання, аналітичну та креативну взаємодію, педагогічний експеримент був сконцентрований на інтеграції мультимедійних технологій у роботі із професійними текстами, використанні кейс-методу та симуляцій типових ситуацій міжнародної спортивної комунікації, підсиленні академічної доброчесності та комунікативної етики через тематичні проєкти.

Повторне тестування показало суттєве зростання результатів (таб. 2): середній показник підвищився до 83 %, що свідчить про покращення на 19 %, а в деяких компонентах – до 25 %. Найбільших зрушень досягнуто в таких напрямках:

- *критичне мислення і аналітична інтерпретація інформації* – зростання із 58 до 82 % (+24 %);
- *академічне письмо та підготовка наукових матеріалів* – із 57 до 78 % (+21 %);
- *міжкультурна комунікація* – із 55 до 79 % (+24 %).

Підвищення результатів безпосередньо пов'язане з комплексом методичних рішень, що були застосовані у процесі експерименту. Серед інших варто зазначити комплексну імплементацію в освітній процес мультимедійних освітніх платформ і цифрових інструментів (Moodle, інтерактивні модулі, онлайн-кейси міжнародних спортивних організацій IOC, FIFA, World Athletics), які імітували реальні професійні виклики: міжнародні конференції, спортивний менеджмент тощо.

Усеукраїнська студентська олімпіада з іноземних мов у сфері ФКіС серед здобувачів магістерського рівня освіти (17–21 листопада 2025 р.) стала важливим фактором розвитку умінь здобувачів аналітичного читання та узагальнення інформації, представлення результатів власних досліджень [6], ведення аргументованої фахової дискусії. Результати учасників були в середньому на 18 % вищими за показники, які були притаманні їм на початковому діагностичному етапі дослідження, що підтверджує ефективність запроваджених інноваційних методик. Підготовка тематичних постерів англійською мовою про чесну гру у спорті й академічну доброчесність сприяла розвитку медіаграмотності та вмінню презентувати інформацію відповідно до міжнародних наукових стандартів.

Отже, комплексний підхід, що поєднує технології, міжкультурний компонент і професійно орієнтовані завдання, забезпечив формування готовності здобувачів магістерського рівня до ефективної комунікації у глобальному спортивному середовищі.

Третій рівень здобуття вищої освіти. Початкове діагностичне оцінювання здобувачів PhD ($n = 28$) засвідчило досить високий, але фрагментарний рівень сформованості академічної, комунікативної та глобальної компетентностей, необхідних для наукової діяльності. Узагальнений показник становив 68 %, що відповідає межовому рівню B2/B2+ за європейською шкалою академічної комунікації. Структурно дані представлені на рисунку 3.

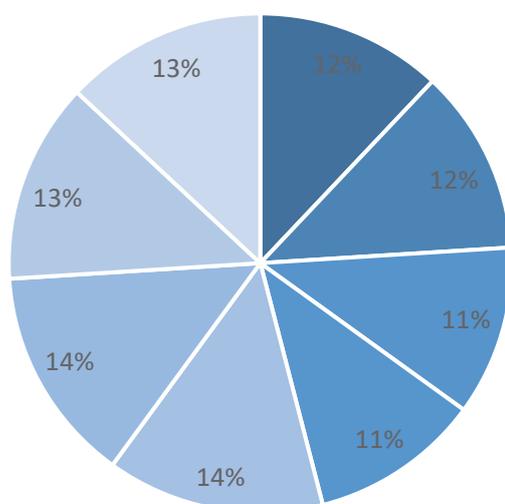
Представлена на рисунку 3 кругова діаграма відображає структурне співвідношення компонентів академічної, комунікативної та глобальної компетентностей здобувачів третього рівня вищої освіти на початковому етапі дослідження та наочно демонструє, що найнижчі показники спостерігалися у ключових сферах академічної діяльності, як-от:

- академічна презентація результатів наукового дослідження (61 % учасників);
- академічне письмо (structure, coherence, academic style) – 59 % учасників;
- участь у міжнародних наукових дискусіях, міжкультурна взаємодія та науковий нетворкінг (56 % учасників);
- робота з англійськими джерелами високого рівня складності (Scopus, WoS, міжнародні огляди) (57 % учасників).

Цікаво, що саме ці компоненти виявилися найбільш проблемними для більшості аспірантів, що підкреслює потребу в систематичному розвитку академічних і комунікативних навичок у міжнародному науковому середовищі.

Отже, напрями педагогічного втручання враховували специфіку третього рівня освіти – орієнтацію на вироблення нових знань, наукове мислення, участь у міжнародному академічному просторі.

У контексті розвитку мовних і комунікативних компетентностей здобувачів третього рівня вищої освіти важливою педагогічною інновацією стала організація освітнього процесу з використанням освітньої платформи “Moodle” [11]. Платформа забезпечує систематизований доступ до програм навчальних дисциплін, силабусів, екзаменаційних вимог і переліків міжнародних наукових джерел, що орієнтує аспірантів на дотримання стандартів академічної комунікації. Розміщені на платформі відеоматеріали, презентації, тестові завдання та модулі для самостійної роботи створюють умови для індивідуалізації навчання та саморегульованого опрацювання матеріалу. Це дає змогу здобувачам PhD системно працювати з англійськими

- Академічна презентація
- Академічне письмо
- Міжнародні дискусії
- Аналіз англійських джерел
- Розуміння фахових компетенцій
- Навички самостійного дослідження
- Використання цифрових платформ
- Презентація та аргументація

Рисунку 3 – Структура сформованості мовної та комунікативної компетентностей здобувачів PhD на початковому етапі діагностування (%)

джерелами, виконувати практико-орієнтовані завдання, готуватися до участі в наукових конференціях і підсумкових форм контролю. Можливість чіткого планування термінів виконання завдань, отримання зворотного зв'язку й оцінювання результатів навчальної діяльності сприяють формуванню академічної відповідальності. Загалом така модель організації навчання посилює міжкультурну академічну взаємодію, розвиває навички онлайн-комунікації з міжнародною науковою спільнотою та підвищує готовність здобувачів до ефективної діяльності у глобальному науковому середовищі.

Університет також толерує використання на заняттях інтегрованих міжнародних освітніх платформ і сервісів, як-от Coursera, EdX, Khan Academy, Duolingo, TED Talks [14; 17], які дозволяють студентам взаємодіяти з автентичним іншомовним матеріалом, практикувати мову в режимі онлайн, переглядати відеолекції від провідних світових лекторів, знаходити інформацію англійською мовою на онлайн-курсах зі спортивної медицини, менеджменту, психології спорту та методики тренування, що сприяє формуванню фахової термінологічної бази та комунікативної компетенції.

Важливим елементом інноваційного освітнього середовища стало використання віртуальних тренажерів AI [21], як-от Cathoven, які дають можливість не просто самостійно практикувати навички мовлення, слухання та інші, а й завдяки миттєвому та точному зворотному зв'язку й персоналізованому відстеженню прогресу чітко розуміти рівень своїх знань і працювати саме над тими навичками, покращення яких потребує більших зусиль чи часу. Окрім цього, штучний інтелект дає можливість змодельовати абсолютно різні ситуації та дає студентам практику живого іншомовного спілкування у професійних контекстах, як-от: обговорення методик тренувального процесу, аналіз ігрових ситуацій, матчів тощо. Віртуальні тренажери та симуляційні програми, як-от Learn AI та Talkpal, дозволяють відпрацьовувати комунікативні ситуації, які реально виникають у науковій діяльності, серед них презентація результатів дослідження, обговорення

статті або наукової ідеї з колегами, написання та рецензування наукових статей, електронне листування з науковою спільнотою, участь у наукових конференціях та симпозиумах, пошук і обговорення грантів або фінансування, проведення експериментів у команді, інтерв'ю та публічні виступи для неакадемічної аудиторії, інші [5]. Такі розмови зі ШІ створюють мовне різноманіття та аналізують природну мову того, хто вивчає іноземну; сприяють персоналізації онлайн-навчання; будують адаптивне навчання для усунення прогалин у знаннях.

Також потрібно згадати про проєктно орієнтований підхід до навчання, який значно посилив роль самостійної і колективної роботи серед здобувачів третього рівня освіти. Аспіранти пишуть та готують до друку тези доповідей і наукові статті англійською мовою у співстворстві до міжнародних журналів. Вони можуть записувати відеопрезентації власного дослідження для академічного профілю / ResearchGate, розробляти огляд літератури за темою дисертації та брати участь у наукових конференціях для молодих учених [12]. Спільна робота над проєктами сприяє розвитку вмінь домовлятися, розподіляти ролі, презентувати результати, аргументовано обстоювати власну позицію.

Запроваджені інноваційні методи навчання сприяли суттєвому підвищенню рівня академічних, комунікативних і глобальних компетентностей здобувачів PhD (див. табл. 3).

Позитивним результатом стало збільшення кількості студентських наукових публікацій, виступів на конференціях і участі в міжнародних освітніх програмах. Повторне діагностування після впровадження педагогічних нововведень показало істотне зростання рівня сформованості компетентностей. Узагальнений показник зріс до 87 %, що свідчить про підвищення на 19 %, а за окремими компонентами – до +26 %. Очевидно, що така проєктно орієнтована робота розвиває академічне письмо та покращує навички публічних виступів англійською, формує критичне мислення та уміння презентувати наукові результати, мотивує, оскільки здобувач працює за темою своєї дисертації в міжнародному контексті.

Таблиця 3 – Динаміка сформованості мовних і комунікативних компетентностей здобувачів PhD до та після впровадження інноваційних технологій навчання (%)

Компонент компетентності	До експерименту (%)	Після експерименту (%)	Приріст (%)
Академічна презентація результатів наукового дослідження	61	78	+17
Академічне письмо (structure, coherence, academic style)	59	77	+18
Участь у міжнародних наукових дискусіях, міжкультурна взаємодія	56	75	+19
Робота з англійськими джерелами високої складності (Scopus, WoS тощо)	57	76	+19
Розуміння фахових концепцій і термінології	70	84	+14
Навички самостійного дослідження	72	86	+14
Використання цифрових освітніх платформ (Moodle, Coursera, EdX)	68	82	+14
Презентація та аргументація результатів у класі або онлайн	65	81	+16
Середній показник	68	83	+15

Дискусія. Результати педагогічного експерименту свідчать про позитивну динаміку формування мовних, комунікативних і глобальних компетентностей на всіх трьох рівнях вищої освіти у сфері фізичної культури та спорту. Для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти спостерігалось суттєве підвищення міжкультурної комунікативної компетентності – із 45 до 71 %, що узгоджується з попередніми дослідженнями [5; 10], де показано, що поєднання мовної та культурної складових частин забезпечує більш глибоке розуміння професійної термінології та ефективну міжкультурну взаємодію.

У здобувачів магістерського рівня, орієнтованого на дослідницьку та професійну діяльність, інтеграція мультимедійних технологій, кейс-методу та тематичних проєктів сприяла підвищенню середнього рівня компетентностей із 64 до 83 %. Особливо помітним було зростання рівня критичного мислення, академічного письма та міжкультурної комунікації. Це узгоджується з роботами [4], які підкреслюють роль міжкультурного компонента та цифрових технологій у професійній підготовці. Результати участі здобувачів у Всеукраїнській студентській олімпіаді та підготовка тематичних постерів англійською мовою підтвердили ефективність поєднання практичних завдань із міжкультурною і професійною спрямованістю навчання.

В аспірантів (PhD) середній рівень компетентностей підвищився із 68 до 87 %, з найбільшими покращеннями в академічній презентації результатів, академічному письмі й участі в міжнародних наукових дискусіях. Результати підкреслюють значення інтернаціоналізації наукового простору, адже сучасні аспіранти мають не лише володіти спеціалізованими знаннями, а й ефективно презентувати результати своїх досліджень для міжнародної спільноти, брати участь у грантових програмах і вести міжкультурний науковий діалог.

Особливо важливу роль виявилася роль платформ “Moodle”, інтегрованих міжнародних освітніх сервісів (Coursera, EdX, Khan Academy, Duolingo, TED Talks) і віртуальних тренажерів AI (Cathoven, Learn AI, Talkpal), які дозволяють опрацювати автентичні англомовні джерела, моделювати професійні та наукові ситуації, отримувати персоналізований зворотний зв'язок [16]. Результати експерименту підтверджують, що проєктно орієнтоване навчання та інтеграція цифрових інструментів значно підвищують академічну та міжкультурну компетентність аспірантів.

Водночас варто відзначити деякі обмеження дослідження. По-перше, невеликий розмір вибірки для докторів філософії (n = 28) обмежує узагальнення результатів на ширшу вибірку. По-друге, значна частина навчальної діяльності покладається на самостійне опрацювання навчального матеріалу, що може впливати на рівень досягнень

здобувачів із різними стилями навчання. По-третє, вплив зовнішніх факторів (зайнятість у спортивній діяльності, дослідницькі проєкти, відвідуваність) також може модифікувати результати, що потребує подальшого контролю в майбутніх експериментах.

Висновки. Результати впровадження інноваційних підходів до розвитку мовних, комунікативних і глобальних компетентностей здобувачів усіх трьох рівнів вищої освіти у НУФВСУ засвідчили їхню високу ефективність. Інтеграція мультимедійних освітніх платформ, цифрових інструментів, кейс-методів, міжкультурно орієнтованих проєктів і симуляцій професійних ситуацій забезпечила помітне зростання рівня академічної, комунікативної, дослідницької та міжкультурної готовності здобувачів усіх рівнів вищої освіти. Узагальнені дані експерименту підтверджують, що поєднання технологічних засобів, автентичних навчальних матеріалів і професійно спрямованих завдань сприяє стійкому формуванню ключових компетентностей, необхідних для успішної діяльності в сучасному глобалізованому спортивному середовищі, а також формує готовність до ефективної міжнародної наукової та професійної діяльності.

Водночас систематизований досвід НУФВСУ демонструє, що ефективний розвиток мовних і комунікативних компетентностей потребує комплексності, наскрізності та послідовності навчального впливу. Використання Moodle, міжнародних онлайн-ресурсів, AI-платформ для інтерактивного мовного тренування, а також професійно орієнтованих проєктів дозволяє компенсувати різні рівні попередньої підготовки, підтримувати гнучкість освітнього процесу та забезпечувати сталі результати роботи. Отримані результати підтверджують готовність сучасних студентів і викладачів до використання інноваційних підходів і підкреслюють доцільність подальшої їх інтеграції в освітньому процесі.

Перспективи подальших досліджень. Перспективним є поглиблення аналізу впливу цифрових і мультимедійних платформ на довгострокову динаміку розвитку академічної та міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Доцільним є також вивчення ефективності гейміфікованих технологій, штучного інтелекту, адаптивних систем навчання та віртуальних тренажерів. Перспективним є також порівняння результативності різних моделей інтеграції мовної підготовки у професійні дисципліни та розроблення індивідуалізованих траєкторій формування комунікативної та глобальної компетентностей в умовах розширення міжнародних академічних і спортивних партнерств.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєнко О.П. Професійно орієнтована іноземна мова як засіб для підвищення ефективності командної комунікації в кіберспорті. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Вип. 85. Т. 1. Одеса : Видавничий дім «Гельветика» ; Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2025. С. 89–92. DOI: 10.32782/2663-6085
2. Алексєнко О.П. Кіберспорт: переваги та недоліки при використанні кіберспорту як методу для вивчення англійської мови. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 60. С. 210–214. Видавничий дім «Гельветика». DOI: 10.32782/2663-6085/2023/60.43
3. Грибан Г.П., Мичка І.В., Гарлінська А.М., Солодовник О.В., Чайка Ю.Ю., Пилипчук П.Б., Денисовець А.П. Формування комунікативної компетентності в майбутніх учителів фізичної культури під час освітнього процесу. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 15. 2022. Вип. 4 (149). С. 43–46. DOI: 10.31392/NPU-nc.series15.2022.4 (149).10
4. Грибан Г.П., Скорий О.С., Опанчук Д.Р., Косенко Н.В. Формування професійно-комунікативних компетентностей у майбутніх тренерів з різних видів спорту. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2022. Вип. 14. С. 135–143. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/36014/1/135-143.pdf>

5. Зубенко О.В. Штучний інтелект і вивчення іноземної мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 27. Т. 2. С. 73–77. DOI: 10.32782/tps2663-4880/2022.27.2.15
6. Коваленко І.В., Петренко С.М., Сидоренко В.О. Структурна модель комунікативної компетентності фахівця з фізичної культури. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури». 2022. Вип. 5 (151). С. 45–49.
7. Коробова І.О. Комунікативний метод вивчення англійської мови у закладах вищої освіти. *Актуальні питання іноземної філології*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 16. С. 85–90. DOI: 10.32782/2410-0927-2022-16-13
8. Овчаренко Л.М., Овчаренко В.П. Методика формування професійно орієнтованої англомовної компетентності у студентів, які навчаються за освітньо-науковими програмами «Фізична культура і спорт», «Фізична терапія, ерготерапія», «Біологія» у Національному університеті фізичного виховання і спорту України. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 2 (32). С. 1258–1267. DOI: 10.52058/2786-6165-2025-2(32)-1258-1267
9. Овчаренко Л.М. Лінгвістичні аспекти міжкультурної комунікації. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 30. С. 219–224. DOI: 10.32782/tps2663-4880/2023.30.40
10. Шукатка О., Конох А., Мосейчук Ю., Борисевич Л. До проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців фізичної культури у закладах вищої освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Т. 13. № 5. С. 100–105. DOI: 10.31110/2616-650X-vol13i5-015
11. Adil H.M., Ali S., Sultan M., Ashiq M., Rafiq M. Open education resources' benefits and challenges in the academic world : A systematic review. *Global Knowledge, Memory and Communication*. 2024. Vol. 73. № 3. P. 274–291. DOI: 10.1108/GKMC-02-2022-0049
12. Alisoy H. The impact of cultural differences on ESL learners' language acquisition. *EuroGlobal Journal of Linguistics and Language Education*. 2024. Vol. 1. № 1. P. 11–17. DOI: 10.69760/0qzswg04
13. Deardorff D. Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization. *Journal of Studies in International Education*. 2006. Vol. 10. № 3. P. 241–366.
14. García M.R. Digital communication tools in physical education: New approaches. *Journal of Sports Science and Education*. 2022. Vol. 7. № 2. P. 45–59.
15. Ghajarieh A., Safiyar S. Teachers' intercultural communicative competence and intercultural sensitivity: An investigation of emergency online classes in higher education. *Register Journal*. 2023. Vol. 16. № 1. P. 73–94. DOI: 10.18326/register.v16i1.73-94
16. Hapsari A. Assessing EFL teachers' intercultural communicative competence (ICC) and intercultural sensitivity (IS). *RETAIN: Journal of Research in English Language Teaching*. 2021. Vol. 9. № 1. P. 63–72. URL: <https://ejournal.unesa.ac.id/index.php/retain/article/view/35887>
17. Huang J., Li S. Opportunities and challenges in the application of ChatGPT in foreign language teaching. *International Journal of Education and Social Science Research*. 2023. Vol. 6. № 4. P. 75–89. DOI: 10.37500/IJESSR.2023.6406
18. Huang L. Developing intercultural communicative competence in foreign language classrooms: A study of EFL learners in Taiwan. *International Journal of Intercultural Relations*. 2021. Vol. 83. P. 55–66. DOI: 10.1016/j.ijintrel.2021.04.015
19. Lukianets T., Lukianets H. Global communication competence: A framework of intercultural skills development in sport and tourism higher education. *Teoriâ ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*. 2020. Vol. 20. № 2. P. 77–85. DOI: 10.17309/tmfv.2020.2.03
20. Lukianets T., Lukianets H. Tolerance to difference as key part of students' intercultural communication competence. *Moderni aspekty vedy: XL. Dil mezinárodní kolektivní monografie ; Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Ceska republika*, 2024. P. 181–196. DOI: 10.52058/40-2024
21. Masoudi H.A. The role of AI platforms in enhancing motivation, language proficiency, and intercultural competence among EFL learners : A scoping review. *CDEL Occasional Papers in the Development of English Education*. 2025. Vol. 89. № 1. P. 189–208. DOI: 10.21608/opde.2025.426955
22. O'Dowd R. From telecollaboration to virtual exchange: State-of-the-art and the role of unicollaboration in moving forward. *Journal of Virtual Exchange*. 2018. Vol. 1. P. 1–23. DOI: 10.14705/rpnet.2018.jve.1
23. Savicki V. Developing intercultural competence and transformation: Theory, research, and application in international education. London : Taylor & Francis, 2023.
24. Smith J., Chen L. Cross-cultural communication in sports coaching: Barriers and strategies. *International Journal of Sport Communication*. 2022. Vol. 15. № 3. P. 421–439.
25. Smith J. Digital communication in sports education. London : Sports Press, 2022. 210 p.
26. Vermeer, H.J., Chesterman A. Skopos and commission in translational action. *The Translation Studies Reader*. London : Routledge, 2021. P. 219–230.
27. Whitehead M. Physical literacy: Philosophical considerations in relation to developing a sense of self, universality, and propositional knowledge. *Sport, Ethics, and Philosophy*. 2007. Vol. 1. № 3. P. 281–298.

REFERENCES

1. Alekseienco, O.P. (2025). Profesijno orijentovana inozemna mova jak zasib dlja pidvyshchennia efektyvnosti komandnoi komunikatsii v kiberporty. *Innovatsiina pedahohika*. Vyp. 85, t. 1. Odessa: Vydavnychi dim "Helvetyka", Pychornomorskyi naukovo-doslidnyi instytut ekonomiky ta innovatsij, 2025. 89–92. DOI: 10.32782/2663-6085 [in Ukrainian].
2. Alekseienco, O.P. (2023). Kibersport: perevahy ta nedoliky pry vykorystanni kiberportu jak metodu dlja vyvchennia angl. Movy. *Innovatsiina pedahohika*. 2023. Vyp. 60. S. 210–214. Vydavnychi dim "Helvetyka". DOI: 10.32782/2663-6085/2023/60.43 [in Ukrainian].
3. Hryban, H.P., Mychka, I.V., Harlinska, A.M., Solodovnyk, O.V., Chaika, Yu.Yu., Pylypchuk, P.B., & Denysovets, A.P. (2022). Formuvannia komunikativnoi kompetentnosti v maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury pid chas osvitnoho protsesu. *Naukovy chasopys Ukrainshoho derzhavnogo universytetu imeni M. Dragomanova. Seriya 15*, 4 (149), 43–46. DOI: 10.31392/NPU-nc.series15.2022.4 (149).10 [in Ukrainian].
4. Hryban, H.P., Skoryi, O.S., Opanchuk, D.R., & Kosenko, N.V. (2022). Formuvannia profesijno-komunikativnykh kompetentnosti u maibutnikh treneriv z ryznykh vydiv sportu. *Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii*, 14, 135–143. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/36014/1/135-143.pdf> [in Ukrainian].
5. Zubenko, O.V. (2022). Shtuchnyi intelekt i vyvchennia inozemnoi movy. *Zakarpatski filolohichni studii*, 27 (2), 73–77. DOI: 10.32782/tps2663-4880/2022.27.2.15 [in Ukrainian].
6. Kovalenko, I.V., Petrenko, S.M., & Sydorenko, V.O. (2022). Strukturna model komunikativnoi kompetentnosti fakhivtsia z fizychnoi kultury. *Naukovy chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Seriya 15: Naukovopedahohichni problemy fizychnoi kultury*, 5 (151), 45–49 [in Ukrainian].
7. Korobova, I.O. (2022). Komunikativnyi metod vyvchennia anhliiskoi movy u zakladakh vyshchoi osvity. *Aktualni pytannia inozemnoi filologii*. Odessa: Vydavnychi dim "Helvetyka", 16, 85–90. DOI: 10.32782/2410-0927-2022-16-13 [in Ukrainian].
8. Ovcharenko, L.M., & Ovcharenko, V.P. (2025). Metodyka formuvannia profesijno-orijentovanoi angломovnoi kompetentnosti u studentiv, yakii navchait'sia za osvithno-naukovymy programamy "Fizychna kultura i sport", "Fizychna terapiia, erhotapiia", "Biologiiia" u Natsionalnomu universyteti fizychnoho vykhovannia i sportu Ukrainy. *Visnyk nauky ta osvity*, 2 (32), 1258–1267. DOI: 10.52058/2786-6165-2025-2 (32)-1258-1267 [in Ukrainian].
9. Ovcharenko, L.M. 2024. Lnhvistychnyi aspekty mizhkulturnoi komunikatsii. *Zakarpatski filolohichni studii*, 30, 219–224. DOI: 10.32782/tps2663-4880/2023.30.40 [in Ukrainian].
10. Shukatka, O., Konokh, A., Moseichuk, Yu., & Borysevych, L. (2025). Do problemy formuvannia komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury u zakladakh vyshchoi osvity. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 13 (5), 100–105. DOI: 10.31110/2616-650X-vol13i5-015 [in Ukrainian].
11. Adil, H.M., Ali, S., Sultan, M., Ashiq, M., & Rafiq, M. (2024). Open education resources' benefits and challenges in the academic world: A systematic review. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 73 (3), 274–291. DOI: 10.1108/GKMC-02-2022-0049
12. Alisoy, H. (2024). The impact of cultural differences on ESL learners' language acquisition. *EuroGlobal Journal of Linguistics and Language Education*, 1 (1), 11–17. DOI: 10.69760/0qzswg04
13. Deardorff, D. (2006). Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 10 (3), 241–366.
14. García, M.R. (2022). Digital communication tools in physical education: New approaches. *Journal of Sports Science and Education*, 7 (2), 45–59.
15. Ghajarieh, A., & Safiyar, S. (2023). Teachers' intercultural communicative competence and intercultural sensitivity: An investigation of emergency online classes in higher education. *Register Journal*, 16 (1), 73–94. DOI: 10.18326/register.v16i1.73-94

16. Hapsari, A. (2021). Assessing EFL teachers' intercultural communicative competence (ICC) and intercultural sensitivity (IS). *RETAIN: Journal of Research in English Language Teaching*, 9 (1), 63–72. Retrieved from: <https://ejournal.unesa.ac.id/index.php/retain/article/view/35887>
17. Huang J., & Li S. (2023). Opportunities and challenges in the application of ChatGPT in foreign language teaching. *International Journal of Education and Social Science Research*, 6 (4), 75–89. DOI: 10.37500/IJESSR.2023.6406
18. Huang, L. (2021). Developing intercultural communicative competence in foreign language classrooms: A study of EFL learners in Taiwan. *International Journal of Intercultural Relations*, 83, 55–66. DOI: 10.1016/j.ijintrel.2021.04.015
19. Lukianets, T., & Lukianets, H. (2020). Global communication competence: A framework of intercultural skills development in sport and tourism higher education. *Teoriia ta Metodyka Fizychnoho Vychovannia*, 20 (2), 77–85. DOI: 10.17309/tmfv.2020.2.03
20. Lukianets, T., & Lukianets, H. (2024). Tolerance to difference as key part of students' intercultural communication competence. *Moderni aspekty vedy: XL. Dil mezinarodni kolektivni monografie / Mezinarodni Ekonomicky Institut s.r.o. Ceska republika* (p. 181–196). DOI: 10.52058/40-2024
21. Masoudi, H.A. (2025). The role of AI platforms in enhancing motivation, language proficiency, and intercultural competence among EFL learners: A scoping review. *CDELT Occasional Papers in the Development of English Education*, 89 (1), 189–208. DOI: 10.21608/opde.2025.426955
22. O'Dowd, R. (2018). From telecollaboration to virtual exchange: State-of-the-art and the role of unicollaboration in moving forward. *Journal of Virtual Exchange*, 1, 1–23. DOI: 10.14705/rpnet.2018.jve.1
23. Savicki, V. (2023). *Developing intercultural competence and transformation: Theory, research, and application in international education*. London: Taylor & Francis,
24. Smith, J., & Chen, L. (2022). Cross-cultural communication in sports coaching: Barriers and strategies. *International Journal of Sport Communication*, 15 (3), 421–439.
25. Smith, J. (2022). *Digital communication in sports education*. London: Sports Press, 210 p.
26. Vermeer, H.J., & Chesterman, A. (2021). Skopos and commission in translational action. *The Translation Studies Reader*. London: Routledge. P. 219–230
27. Whitehead, M. (2007). Physical literacy: Philosophical considerations in relation to developing a sense of self, universality, and propositional knowledge. *Sport, Ethics, and Philosophy*, 1 (3), 281–298.

Дата першого надходження статті до видання: 25.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 02.02.2026

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Лук'янець Т. Г., <https://orcid.org/0000-0001-6956-8161>, tlukianets@uni-sport.edu.ua

Алексєєнко О. П., <https://orcid.org/0000-0002-4140-6010>, oaleksieienko@uni-sport.edu.ua

Овчаренко Л. М., <https://orcid.org/0000-0002-1152-3582>, lovcharenko@uni-sport.edu.ua

Національний університет фізичного виховання і спорту України, вул. Фізкультури 1, м. Київ, 03150, Україна.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Lukianets T., <https://orcid.org/0000-0001-6956-8161>, tlukianets@uni-sport.edu.ua

Aleksieienko O., <https://orcid.org/0000-0002-4140-6010>, oaleksieienko@uni-sport.edu.ua

Ovcharenko L., <https://orcid.org/0000-0002-1152-3582>, lovcharenko@uni-sport.edu.ua

National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Fizkul'tury str. 1, Kyiv, 03150, Ukraine.